

El pont de Cabrianes

FILA CULTURAL. Cal dir que l'anomenat pont de Cabrianes és forçosa lluny d'aquesta població, a uns 3,5 km riu avall, on el Llobregat passa pel congost d'Olzinelles. És un punt molt estratègic per l'estretor del riu i la solidesa de la roca, perfecta per edificar-hi un pont. De fet n'hi han hagut diversos en el decurs de la història, per assegurar el pas del Camí Reial de Manresa a Vic.

El primer pont conegut és un de pedra. Ja hi era l'any 1086 i se'n conserven algunes restes al costat d'un tallaaigües del pont que el va substituir, documentat el 1313. Aquest tenia cinc arcs, més de 100 metres de llarg i 20 d'alçada sobre el riu i, com molts ponts medievals, era més alt al centre que als costats. A finals del segle XIX, amb la construcció de la carretera, va ser restaurat i anivellat per adaptar-lo al trànsit rodat. En aquest estat va arribar fins al 1939, quan en la retirada de l'exèrcit republicà va ser volat per impedir l'avenç de les tropes franquistes. Una de les càrregues de dinamita no va explotar i ens va deixar el magnífic arc que en queda. Uns anys després es va fer l'esvelt pont modern, de formigó, per on ara passa la carretera. Observant el pont vell es veu clarament que està fet amb dos tipus de pedra: des de la base fins per damunt de l'arc és de pedra sorrenca ben escairada de color ocre. En canvi més amunt és de pedra calcària blanca i suposem que aquesta part correspon a la reforma esmentada. L'indret va ser durant segles un lloc de pas amb una sola casa, el Mas Bertran, però a finals del XIX hi va haver grans canvis: es va construir una fàbrica tèxtil que aprofitava l'energia hidràulica mitjançant una resclosa i un canal, alhora que s'edificaven habitatges per als treballadors. Però la fàbrica va tancar víctima de la crisi del tèxtil i el Pont es va despoblar totalment.

L'origen del pont de Cabrianes és en un mar tropical, en un llarg golf obert a l'Atlàntic que arribava fins a la Catalunya Central, fa 38-40 milions d'anys. Hi havia extenses barreres de corall. Més tard l'antic mar es va assecar i arribaren sediments continentals, mentre que els coralls enterrats s'anaven transformant en la roca calcària. Milions d'anys més tard es va formar el primitiu Llobregat, que excavant la vall es va trobar amb la dura roca de l'antic escull. Però no era un obstacle, l'erosió fluvial és persistent i poc a poc la sorra i els còdols que arrossegava el riu en les crescudes van anar llimant la llera rocosa obrint aquest pas entre ribes abruptes. El punt on el riu és més estret, uns 6 metres, és justament sota el pont enderrocat. Abans d'entrar-hi el riu s'eixampla en una regolfada a la banda esquerra, on sol ser visible el gir del gran remolí que s'hi forma. El pas de l'aigua per l'estret és tranquil. Pensant que era degut a la profunditat del lloc vam fer un assaig ben poc ortodox, una pedra lligada a l'extrem d'un cordill ens va permetre mesurar alguna fondària, amb valors d'entre 7 i 8 metres. Així, l'estretor del pas es compensa amb la seva profunditat i el cabal que hi pot passar és considerable.

Nom del paratge: El pont de Cabrianes.

Situació: És on la carretera entre Torroella de Baix i Artés (B-451 i BV-4512) travessa el Llobregat. Des de l'extrem del pont, per la riba esquerra, es pot baixar fàcilment fins a sota del pont vell.

Procedència del nom: L'existència d'un o altre pont des de temps antics ha donat nom a aquest indret.

Situació geològica: La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.

Importància geològica: En el tram en què el Llobregat travessa el Geoparc, és el congost més marcat.

Materials geològics: Tota la roca és calcària d'origen marí.

Edat de la formació: Es va originar a l'Eocè Superior. El congost és geològicament recent.

Curiositats: Cinc municipis comparteixen aquest congost: Artés, Calders, Navarcles, Sallent i Sant Fruitós.